

DEZVOLTARE REGIONALĂ

BULETIN INFORMATIV AL AGENȚIEI REGIONALE DE DEZVOLTARE SUD

Concursul Propunerilor de Proiecte de Dezvoltare Regională 2017—2020, în plină desfășurare

*Începând cu data de 15 martie 2016, a fost dat startul Concur-
sului pentru aplicarea proiecte-
lor și programelor de dezvoltare
regională, care vor fi finanțate
din Fondul Național de Dezvolta-
re Regională (FNDR) în perioada
anilor 2016-2020.*

Concursul are drept scop dezvolta-
rea economiei în regiuni, dezvolta-
rea infrastructurii regionale și loca-
le, precum și modernizarea servici-
ilor publice pe întreg teritoriul țării.

În data de 3 mai 2016, la expirarea a
50 de zile de la lansarea oficială a
celui de-al treilea Concurș Național
al Propunerilor de Proiecte 2017-
2020, cu finanțare din Fondul Națio-
nal de Dezvoltare Regională, Agenția
de Dezvoltare Regională (ADR) Sud
și Ministerul Dezvoltării Regionale
și Construcțiilor a anunțat încheie-
rea celei dintâi etape a concursului
nominalizat.

Astfel, în perioada **15 martie-3 mai
curent**, la ADR Sud au fost depuse și
înregistrate 100 note conceptuale
elaborate de APL I și II în conformi-
tate cu Obiectivele specifice stabilite
în Strategia de Dezvoltare Regională
Centru 2016-2020 și Programele regionale
sectoriale.

La finele etapei de depunere a notelor concep-
tuale, potrivit bilanțului generalizator efectua-
t de specialiștii secției Management proiecte
din cadrul ADR Sud, a devenit clar că proiecte-
le depuse în Regiunea de Dezvoltare Sud au
acoperit următoarele domenii: infrastructura
drumurilor, aprovizionarea cu apă și sanitație,
îmbunătățirea factorilor de mediu, dezvoltarea
infrastructurii de afaceri, sporirea atractivității
turistice și eficiența energetică a clădi-
rilor publice.

De notat că repartizarea și ponderea proiecte-

Maria Culeșov, directorul ADR Sud: *"Concursul din
anul curent diferă de activitățile similare
desfășurate în anii precedenți. Ne dorim un concurs
în sensul adevărat al cuvântului. De aceea, punând
accentele pe calitate, vom selecta doar proiecte
viabile, care să răspundă necesităților cetățenilor,
să sporească nivelul de trai în comune, orașe și să
dezvolte Regiunea de Sud în întregime."*

lor pe domenii de intervenție în zona de sud a
țării este următoarea:

**Infrastructura drumurilor regionale și lo-
cale - 29 de Note conceptuale**
**Aprovizionarea cu apă și sanitație -25 de
Note conceptuale**
**Managementul deșeurilor solide - 7 Note
conceptuale**
**Dezvoltarea infrastructurii de afaceri - 16
Note conceptuale**
**Sporirea atractivității turistice - 13 Note
conceptuale**
**Eficiența energetică a clădirilor publice - 10
Note conceptuale.**

Subiecte de interes în ediția curentă:

- Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a lansat Concursul Propunerilor de Proiecte 2017-2020
- Agenția Regională Sud oferă suport APL organizați-
onizând sesiuni de informare în raioanele Ci-
mișlia, Ștefan Vodă, Cahul, Cantemir, Tara-
clia
- Vasile PETRENCO, membru CRD Sud:
"Avem posibilități colo-
sale de dezvoltare a
turismului în zonă și
trebuie să le valorifi-
căm pe deplin"
- Reprezentanții compa-
niei austriece
"Posch+Partners" au
pus bazele unei strânse
colaborări cu Agenția
Regională de Dezvolta-
re Sud
- Rezultatele cooperării
moldo-poloneze, evalua-
te în cadrul proiectului
construcției apeductu-
lui Leova - Filipeni -
Romanovca
- Consiliul Regional pen-
tru Dezvoltare Sud a
decis: 84 de note con-
ceptuale să acceadă în
etapa a II-a a Concurșu-
lui Național al Propune-
rilor de proiecte

Consiliul Regional pentru Dezvoltare Sud a decis: 84 de Note Conceptuale să acceadă în etapa a II-a a Concursului de Propuneri de Proiecte

Consiliul Regional pentru Dezvoltare Sud s-a reunit, la 16 iunie curent, în ședință plenară pentru a audia Raportul de evaluare a Notelor Conceptuale depuse în cadrul Concursului de propuneri de proiecte din 2016 curent și a aproba lista proiectelor prioritare care acced în etapa a doua a concursului anunțat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, spre finanțare în perioada 2017-2020.

Data fiind prezența a 24 de consilieri regionali din 32, câți numără în total forul, ședința a fost declarată deliberativă, la lucrările acesteia participând viceministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Anatol Usatîi, șeful Direcției generale Dezvoltare regională din cadrul MDRC, Valerian Bînzaru, Igor Malai, șef adjunct al Direcției generale Dezvoltare Regională la MDRC ș.a.

În lipsa, din motive obiective, a președintelui CRD Sud, ședința a fost prezidată de vicepreședintele CRD Sud, Ion Ciontolo, președinte al raionului Căușeni. Ion Ciontolo a salutat prezența, la una din cele mai importante reuniuni, în centrul de reședință al Regiunii Sud, a președinților de raioane, primarilor, a reprezentanților mediului de afaceri și sectorului asociativ, precum și a mai multor funcționari din

cadrul Direcțiilor economie și atragerea investițiilor ale Consiliilor raionale.

Declarând deschise lucrările forului, Ion Ciontolo a supus votului agenda sesiunii, aceasta fiind aprobată în unanimitate de membrii CRD Sud.

În numele autorităților centrale, Anatol Usatîi, viceministru al Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, a specificat în cuvântul său rostit în deschiderea ședinței: "Este, probabil, una din cele mai importan-

te ședințe din perioada mandatului actualului Consiliu Regional pentru Dezvoltare Sud, deoarece în cadrul acesteia urmează a fi prezentate și votate Notele Conceptuale (NC) ale proiectelor care vor fi promovate pentru următoarea etapă a Concursului Național al Propunerilor de Proiecte. Și anume: va fi votată lista proiectelor care urmează a finanțate din Fondul Național de Dezvoltare Regională și implementate între anii 2017-2020. Un asemenea exercițiu are loc o dată la 4-5 ani și reprezintă o oportunitate majoră pentru APL-urile din regiune, de aceea decizia pe care o veți lua trebuie să fie una bine chibzuită și echilibrată".

În cele ce urmează, Maria Culeșov, directorul Agenției Regionale de Dezvoltare Sud, a prezentat o informație amplă cu privire la activitățile realizate de către Agenție în perioada 15 martie - 3 mai curent, în cadrul desfășurării Concursului de Propuneri de Proiecte 2016. Doamna Culeșov a

punctat asupra faptului că actualul concurs își propune să stimuleze inițiativele privind consolidarea și dezvoltarea economiei regionale și a infrastructurii de importanță regională și locală, pentru implementarea proiectelor de dezvoltare regională urmând a fi alocați în următorii ani circa 1 miliard de lei.

Continuare în pagina 3

Continuare din pagina 2.

Referindu-se nemijlocit la activitățile desfășurate la etapa întâia a concursului, șefa ADR Sud a menționat, în concluzie, că acestea s-au dovedit a fi binevenite și eficiente, astfel încât s-au soldat cu un rezultat pe măsură: 100 de note conceptuale recepționate de la APL din Regiunea Sud, dintre care pe domenii: Infrastructura drumurilor (29 proiecte); Aprovizionarea cu apă și sanitație (25 proiecte); Managementul deșeurilor solide (7 proiecte); Dezvoltarea infrastructurii de afaceri (16 proiecte); Sporirea atractivității turistice (13 proiecte); Eficiența energetică a clădirilor publice (9 proiecte) și Atele (1 proiect).

În ceea ce privește recepționarea Notelor Conceptuale după raioane, Maria Culeșov a subliniat că cele mai multe - 20 - au parvenit din raionul Cantemir, 18 - din raionul Cimișlia, 16 - de la Leova, 14 - de la Cahul, 11 - din Căușeni, 9 - de la Ștefan Vodă și, câte 6 - din raioanele Taraclia și Basarabeasca.

A urmat apoi Raportul de evaluare a Notelor Conceptuale a proiectelor depuse în cadrul Concursului de Propuneri de Proiecte 2017-2020, acesta fiind dat citirii de către Ion Ciontolo, vicepreședinte CRD Sud și membru al Comisiei de evaluare. În constatare, a devenit clar că, din cele 100 de Note Conceptuale evaluate de comisie, 16 au fost eliminate pe motiv că nu au corespuns Programelor Regionale Sectoriale și nu au întrunit numărul necesar de

puncte acordate în baza criteriilor de evaluare. Astfel, în final, 84 de Note Conceptuale au fost propuse CRD Sud pentru evaluare și admitere la etapa a II-a a Concursului de propuneri de Proiecte.

Rezultatele evaluării la etapa I a Concursului de Propuneri de Proiecte au fost prezentate consilierilor regionali sub forma unui grafic, din care devenea clar câte Note Conceptuale depuse pe fiecare domeniu în parte au acumulat punctaj maxim și care sunt sumele solicitate din FNDR. Astfel, suma solicitată din FNDR pentru cele 84 Propuneri de Proiecte

parvenite doar din Regiunea de Sud era una colosală, constituind 2 miliarde 191 778 500 de lei. Suma respectivă însă nu a fost luată în calcul și nu i-a determinat pe membrii CRD Sud să fie, totuși, mai cumpaniți și chibzuiți în luarea deciziei pe chestiunea dată, ei insistând prin votul lor majoritar asupra păstrării în întregime a listei proiectelor propuse spre examinare comisiei interministeriale la etapa a II-a a CPP.

Cu toate că vicepreședintele CRD Sud, Ion Ciontolo, i-a atenționat pe reprezentanții APL I și II să fie conștienți de faptul că proiectele înaintate vor necesita cheltuieli foarte mari pentru elaborarea documentației tehnice și a studiilor de fezabilitate, iar reprezentantele sectorului neguvernamental în cadrul CRD Sud, Vera Ciuchitu și Silvia Strelciuc, au îndemnat factorii de decizie regionali să fie cât se poate de raționali și rezonabili în luarea deciziei finale, până la urmă, propunerea președintelui raionului Cahul, Ion Groza, a fost susținută de mai mulți șefi ai unităților teritorial-administrative din Sud și a acumulat cele mai multe voturi.

Astfel, CRD Sud a lăsat, în ședința din 16 mai 2016, "ușa deschisă" pentru toate cele 84 de Note Conceptuale de Propuneri de Proiecte, care urmează a fi examinate în cadrul celei de-a doua etape a Concursului Național al Propunerilor de Proiecte 2017-2020.

Sesiuni de informare pentru APL privind specificul și etapele Consursului propunerilor de proiecte

Agencia de Dezvoltare Regională Sud a desfășurat, în perioada 15 martie-3 mai curent, în comun cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, 6 sesiuni de informare pentru APL de nivelurile I și II din raioanele Cimișlia, Basarabeasca, Taraclia, Leova, Cantemir, Cahul, Căușeni și Ștefan Vodă, privind Concursul de selectare a proiectelor de dezvoltare regională pentru perioada anilor 2016-2020.

În cadrul sesiunilor respective, au fost familiarizați cu specificul și etapele concursului circa 500 de reprezentanți ai APL de nivelele I și II.

Primarii localităților eligibile și președinții de raioane au fost informați în ceea ce privește rolul și responsabilitățile tuturor actorilor implicați în implementarea proiectelor, fiind orientați, totodată, spre domenii prioritare de finanțare, cum ar fi: **infrastructura drumurilor, aprovizionarea cu apă și sanitație, îmbunătățirea factorilor de mediu, dezvoltarea infrastructurii de afaceri, sporirea atractivității turistice și eficiența energetică a clădirilor publice, fiindu-le specificată cu exactitate valoarea minimală și maximală a alocării surselor financiare din FNDR pe fiecare domeniu în parte.**

În deschiderea sesiunii de informare, Maria Culeșov, directorul ADR Sud, a salutat prezența șefilor APL de nivelele I și II din raioanele invitate, exprimând încrederea că administrațiile publice locale vor avea o participare activă în cadrul noului concurs de proiecte anunțat.

De asemenea, doamna Culeșov a declarat că speră ca APL I și II să manifeste nu numai o dorință arzătoare de a dezvolta și moderniza infrastructura și serviciile publice în comunități, ci și să dea dovadă de abilități de gestionare a proiectelor de dezvoltare regională.

""Numărul impunător al factorilor de decizie locali și raionali, care au lăsat pentru câteva ore grijile localităților pe care le administrează și au venit să participe la sesiunile de informare organizate de ADR Sud, denotă interesul sporit al edililor și președinților acestor raioane pentru noul concurs de propuneri de proiecte. Ceea ce ne face să ne încredem că dorința noastră de a atrage investiții în localități și regiune este una comună", a specificat Maria Culeșov.

"Până pe 3 mai 2016, urmează să vă implicați și mai activ și să cooperăm foarte strâns în aceeași direcție - de dezvoltare a Regiunii Sud, a declarat șefa ADR Sud, subliniind că, pentru a fi eligibile, proiectele care urmează a fi înaintate trebuie să corespundă prevederilor Strategiei

Națională de Dezvoltare Regională, cât și priorităților Strategiei de Dezvoltare Regională Sud 2016-2020."

Totodată, Maria Culeșov a specificat că, nu întâmplător, vechea formulă *"apel de propuneri de proiecte"* a fost substituită cu cea de *"concurs al propunerilor de proiecte"*.

"Concursul din anul curent diferă de activitățile similare desfășurate în anii precedenți. Ne dorim ca, de această dată, drept rezultat al experienței noastre anterioare și al suportului acordat în toți cei 6 ani de existență de către Agenție autorităților publice locale, în ceea ce privește creșterea capacităților de elaborare a notelor conceptuale și a documentației de proiect, să avem un concurs în sensul adevărat al cuvântului. Punând accentele pe calitate, vom selecta doar proiecte viabile, care să răspundă necesităților cetățenilor, să sporească nivelul de trai în comune, orașe și să dezvolte Regiunea de Sud în întregime", a punctat directorul Agenției de Dezvoltare Regională Sud, Maria Culeșov.

Se dorește o Regiune de Dezvoltare Sud mai dinamică, mai atractivă și mai prosperă

Anatol Usatîi, viceministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor:

"Scopul concursului propunerilor de proiecte este de a planifica proiectarea priorităților de dezvoltare regională a țării pentru următorii ani și, de aceea, este necesar ca, din perspectiva acestei planificări de durată, menite să echilibreze procesul de dezvoltare eco-

nomică și socială în regiuni, să fie reflectate necesitățile tuturor raioanelor din Regiunea de Dezvoltare Sud „Astfel vor putea fi identificate nu doar necesitățile, ci și eventualele soluții pentru creșterea și dezvoltarea unităților teritorial-administrativ din raionul nominalizat."

Igor Malai, șef adjunct al Direcției Dezvoltare Regională din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor:

"Ne dorim să fim cât mai mulți reuniți în jurul aceleiași idei - de a face ca

Regiunea de Dezvoltare Sud să fie una mai prosperă, mai atractivă și mai dinamică, de aceea MDRC a început o nouă perioadă de programare pentru anii 2017-2020, în care într-adevăr se planifică de a fi cheltuiți

Nicolae Molozea, președinte al Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud:

"Trebuie să tindem spre aceea ca sursele alocate din Fondul Național de Dezvoltare Regională pentru perioada 2017-

2020 să fie valorificate cât mai eficient și rațional și să avem cu toții beneficii.

În acest context, sesiunea de informare organizată de Agenția de Dezvoltare Regională Sud vine să contribuie la faptul ca potențialii aplicanți să cunoască regulile de aplicare, prioritățile pentru care poate fi acordată finanțarea, precum și tipurile de proiecte eligibile în cadrul actualului concurs al proiectelor de dezvoltare regională".

Mihai Olărescu, președintele raionului Cimișlia:

"Doresc tuturor reprezentanților administrațiilor publice realizări frumoase și izbândă în soluționarea problemelor existente la nivel local cu suportul surselor financiare care

urmează a fi alocate din Fondul Național de Dezvoltare Regională.

Fie ca acest miliard de lei declarat spre absorbție până în 2020 să fie valorificat pe deplin și să avem cu toții beneficii, atât APL de nivelul I, cât și APL de nivelul II.

Dar mai ales cetățenii să fie pe deplin mulțumiți, căci anume ei reprezintă barometrul principal al schimbărilor pe care tindem să le aducem în viața comunităților."

Cimișlienii au arborat Drapelul UE și au sărbătorit împreună cu întreaga comunitate europeană Zilele Europei

Conferința cu genericul "Uniunea Europeană: de la idee la entitate politică și economică", desfășurată în cadrul Zilelor Europei, la Cimișlia, a întrunit o audiență destul de numeroasă, la lucrările conferinței participând atât reprezentanți ai APL, directori de întreprinderi, șefi ai serviciilor descentralizate în teritoriu, cât și numeroși tineri, elevi ai liceelor teoretice din centrul raional.

Evenimentul a fost onorat de prezența doamnei ministru al Culturii, Monica Babuc, a reprezentantului Ambasadei Ungariei în Republica Moldova, a președintelui raionului Cimișlia, Mihai Olărescu, a reprezentantului Guvernului în teritoriu, Dumitru Munteanu și a directorului Ziarului migranților moldoveni "Gazeta Basarabiei", Olga Coptu.

La lucrările conferinței au participat și specialiștii Agenției de Dezvoltare Regională Sud, în frunte cu directorul Maria Culeșov, susținând astfel parcursul european al Republicii Moldova și demonstrând că politica de dezvoltare regională pe care instituția o implementează împreună cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor este bazată pe asemenea valori europene ca solidaritatea și coeziunea, încercând astfel să reducă decalajele structurale dintre regiunile Republicii Moldova, să promoveze o dezvoltare susținută și echilibrată pe întreg teritoriul țării, promovând oportunități reale pentru toți cetățenii.

Evoluând din postura sa de organizator și moderator al evenimentului, Olga Coptu a dat startul conferinței, făcând o succintă introducere în temă prin reconstituirea genezei și începutului construcției, cu 66 de ani în urmă, odată cu declarația istorică făcută la 9 mai 1950, de către ministrul de externe al Franței, Robert Schuman, a Uniunii Europene.

În alocuțiunea sa, rostită cu prilejul sărbătorii, Monica Babuc, ministru al Culturii Republicii Moldova, avea să remarce: "Ziua Uniunii Europene nu înseamnă numai data de naștere a proiectului european, ci și o zi a bucuriei de a fi împreună, o zi a voinței de solidaritate, o zi a mării comunități din care fac parte toți cetățenii UE. Poate fi definită, astfel, ca ziua cetățenilor unei 'Europe Unite', care s-a construit de-a lungul deceniilor ca o unitate în diversitate. Și odată ce vrem să ne regăsim în marea familie europeană ca stat independent, ca națiune de sine stătătoare, este absolut firesc să împărtășim și noi, cetățenii Republicii Moldova, bucuria acestei importante sărbători".

Monica Babuc a salutat ideea desfășurării unui astfel de eveniment la Cimișlia, în centrul de reședință al Regiunii Sud, exprimând, totodată, dorința ca acesta să devină unul tradițional și să capete anvergură asemenea evenimentelor culturale care valorifică patrimoniul economic și cultural al zonei și care au devenit deja unele de rezonanță, cum ar fi Festivalul Strugurelui, Parada Florilor, IProsop ș.a.

Conferința s-a încheiat cu arborarea solemnă a Drapelurilor Republicii Moldova, al Uniunii Europene și al orașului Cimișlia.

Prima ședință a Grupului de Lucru Regional Sectorial în domeniul sporirii atractivității turistice în Regiunea de Dezvoltare Sud

Membrii Grupului de Lucru Regional Sectorial în domeniul sporirii atractivității turistice în Regiunea de Dezvoltare Sud și-au dat întâlnire pentru a evalua situația în domeniu și a da un impuls desfășurării procesului de planificare regională sectorială în domeniul turismului în zonă.

Ședința grupului de lucru s-a desfășurat în cadrul Agenției de Dezvoltare Regională Sud, cu participarea reprezentanților Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agenției Naționale a Turismului din Republica Moldova, Asociației de Dezvoltare a Turismului în Moldova, Universității de Stat "B.P. Hasdeu" din Cahul, precum și a angajaților domeniilor cultură, turism și atragerea investițiilor din cadrul Consiliilor Raionale Căușeni, Cimișlia, Leova, Cahul, Cantemir.

Dând start lucrărilor ședinței, Maria Culeșov, directorul Agenției de Dezvoltare Regională Sud, a salutat prezența reprezentanților tuturor raioanelor în centrul de reședință al Regiunii de Dezvoltare Sud, ultimul devenind, astfel, "un epicentru" al procesului participativ de elaborare unor documente-cadru importante

pentru evoluția la nivel local și național a procesului de dezvoltare regi-

onală. În acest epicentru, potrivit Mariei Culeșov, urmează să se coacă și să prindă contur cele mai bune și mai viabile idei privind sporirea atractivității turistice a Regiunii de Dezvoltare Sud.

Totodată, directorul ADR Sud a specificat că menirea așa-numitului Program Regional Sectorial, care urmează a fi definitivat, este de a spori capacitatea APL-urilor în ela-

borarea proiectelor regionale durabile, bazate pe cooperare intercomunală, și de a crea condiții optime pentru dezvoltarea fluxului de proiecte în sectorul respectiv.

Dorin Andros, șeful Direcției politice și cooperare regională din cadrul MDRC, le-a dorit succes participanților, reiterând asupra faptului că scopul elaborării Programelor Regionale Sectoriale constă în stabilirea direcțiilor de dezvoltare ale sectoarelor menționate prin planificarea și programarea detaliată a intervențiilor pentru un orizont de timp previzibil, racordate la țintele naționale de dezvoltare, la politicile Uniunii Europene, și care vor contribui semnificativ la dezvoltarea Regi-

unii Sud și, implicit, la dezvoltarea țării în general. În cele ce urmează, participanții au discutat despre rolul analizelor sectoriale în identificarea obiectivelor strategice, principiile, abordările și cerințele de elaborare a programelor sectoriale. S-a menționat importanța implicării grupurilor de actori din interiorul și exteriorul comunităților pentru elaborarea unor documente de programare calitative.

Rezultatele cooperării moldo-poloneze, evaluate în cadrul proiectului "Construcția apeductului magistral Leova-Filipeni-Romanovca"

Ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova, Vasile Bîțca, și Excelența Sa, Artur Michalski, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Poloniei în Republica Moldova, însoțiți de conducerea raionului Leova și reprezentanții Agenției de Dezvoltare Regională Sud, au efectuat, la începutul lunii aprilie, o vizită de documentare în cadrul proiectului "Construcția apeductului magistral Leova-Filipeni-Romanovca". Scopul vizitei în teritoriu a celor doi oficiali a fost de a constata progresele realizate în procesul de implementare a proiectului.

Proiectul "Construcția apeductului magistral Leova-Filipeni-Romanovca" a fost aprobat pentru finanțare în anul 2014, din sursele Fondului Național de Dezvoltare Regională, scopul proiectului fiind crearea condițiilor necesare pentru asigurarea cu apă potabilă a 3807 de cetățeni din localitățile Filipeni și Romanovca.

Un rol important în atingerea obiectivelor proiectului l-au avut partenerii externi. Astfel, în baza unui acord de finanțare, Ambasada Republicii Polone la Chișinău a acordat țării noastre un grant în sumă de 85 mii de euro, destinat pentru executarea unor anumite categorii de lucrări. Cu suportul finanțării externe, au fost construite rezervoarele de acumulare a apei din satul Filipeni, infrastructura aferentă rezervoarelor, precum și un drum de acces către rezervoarele din satul Romanovca.

Se cere menționat faptul, că proiectul nominalizat vine să contribuie la realizarea Strategiei raionului Leova în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare, care prevede ca majoritatea localităților din raionul Leova să fie asigurate cu apă potabilă din râul Prut prin intermediul conductei magistrale Leova-Iargara, construcția acesteia fiind posibilă cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

În cadrul vizitei sale în raionul Leova, Excelența Sa, Artur Michalski, a ținut să menționeze că, în anul 2010, Republica Moldova și Polonia au semnat un Memorandum de colaborare în domeniul dezvoltării regionale și de atunci încolo au fost realizate cu succes mai multe proiecte de dezvoltare locală, printre care se numără și proiectul "Construcția apeductului magistral Leova - Filipeni—Romanovca."

Ambasadorul a constatat că resursele alocate de partea poloneză au fost valorificate eficient și a exprimat disponibilitatea țării sale de a susține în continuare Republica Moldova în procesul de dezvoltare regională.

La rândul său, Vasile Bîțca, ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova, a mulțumit Ambasadorului Poloniei și poporului polonez pentru suportul acordat.

„În continuare, cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), va fi construită magistrala Leova - Iargara și vom putea conecta consumatorul final la apă potabilă. Astfel, îmi exprim recunoștința față de partenerii străini care investesc în regiunile țării noastre pentru a îmbunătăți nivelul de

trai al concetățenilor noștri și care au încredere că banii vor fi valorificați corect", avea să sublinieze Vasile Bîțca, ministrul moldovean al Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

Oferind mai multe detalii privind derularea proiectului, Maria Culeșov, directorul Agenției de Dezvoltare Regională Sud, s-a arătat și ea mulțumită de realizările obținute până la moment în procesul de implementare a proiectului.

"În numele meu, precum și al cetățenilor din întreaga regiune, țin să-mi exprim recunoștința și să aduc mulțumiri poporului polonez pentru ajutorul acordat. Într-adevăr, grație suportului primit din partea Republicii Polone, am reușit într-un timp mai restrâns să efectuăm lucrările în cadrul proiectului respectiv. Urmează ca, în timpul apropiat, să fie finalizate lucrările de amenajare a teritoriului rezervoarelor din satele Filipeni și Romanovca și cele de construcție a unei porțiuni de drum în localitatea Filipeni. Sperăm ca, în cel mai scurt timp, să începem construcția propriu-zisă a magistralei Leova-Iargara, astfel încât populația satelor Romanovca și Filipeni, dar și din tot raionul, să fie aprovizionată cu apă potabilă de calitate", a declarat directorul ADR Sud, Maria Culeșov.

Vasile Petrenco, membru al Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud: *“Avem posibilități de dezvoltare a turismului balnear în zonă și trebuie să le valorificăm pe deplin.”*

Vasile Petrenco, membru al Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud și al Consiliului Național de Coordinare a Dezvoltării Regionale, a ținut să aprecieze înalt efortul depus de toți actorii implicați în elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Regiunii Sud 2016-2020, aprobată în cadrul ședinței din 5 februarie 2016.

"Necesită a fi menționat faptul că, în final, avem totuși un studiu foarte bun și ca metodologie, și ca

principiu, începând de la colectarea de date care a solicitat un efort considerabil și terminând cu estimările, concluziile care se conțin în documentul respectiv", a menționat Petrenco.

Totodată, reprezentantul mediului de afaceri din raionul Cahul în consiliu a specificat că mai există încă rezerve nevalorificate pe deplin în Sud în ceea ce privește dezvoltarea turismului în zonă.

"Ne plângem și considerăm Regiunea de Sud ca fiind una subdezvoltată față de indicii economici și sociali ai celorlalte două regiuni. Dar trecem cu vederea peste faptul că, pe alocuri, noi depășim regiunile Nord și Centru la capitolul oportunități", a spus Vasile Petrenco, punctând asupra faptului că suntem restanțieri la dezvoltarea unor domenii care ar fi strategice pentru Regiunea Sud.

Vasile Petrenco a vorbit, în această ordine de idei, despre existența în Sud a unor rezerve colosale de ape termale. Or, potrivit lui, bogăția principală a Republicii Moldova sunt apele minerale, termale și potabile. Așa, bunăoară, în Strategia Națională de Dezvoltare a Turismului se estimează că avem pe terito-

riul țării 16 zăcăminte de ape minerale studiate bine și 13 care se află actualmente în stadiu de cercetare.

Membrul CRD Sud și-a argumentat opinia și aducând în atenția actorilor de dezvoltare regională un proiect important cum este "Lacul Sărat" din orașul Cahul. Potrivit lui, dacă localnicii vor obține dreptul de concesiune asupra acestui important obiectiv, în fața lor se vor deschide oportunități foarte mari de dezvoltare a industriei turismului în zonă. Or, conform datelor oferite de Agenția Geologică de Stat, Lacul Sărat va avea capacitatea de livrare a 945 m3 de apă termală în 24/24 de ore, apă care în Europa aproape că nu există.

"Pe malul Prutului avem cel puțin cinci sonde, unde apa termală curge liber, iar cetățenii noștri se duc și cheltuie valută în România, Ungaria și alte țări. În timp ce se pot odihni și-și întrema sănătatea acasă. Și tot ne plângem pe soartă, având o așa comoară", a spus Petrenco, invocând necesitatea promovării acestor valori și valorificării pe deplin a oportunităților pe care le are Regiunea Sud.

Membrul CRD Sud și al CNCDR, Vasile Petrenco, a lansat propunerea de a-i fi

acordată o mai mare atenție domeniului turismului, în acest scop urmând a fi elaborat un studiu de fezabilitate care ar permite inițierea Planului Regional Sectorial și accesarea fondurilor structurale.

Ca replica la propunerea făcută de Vasile Petrenco, Tatiana Aramă, șefa Secției Planificare strategică și programare a Agenției de Dezvoltare Regională Sud, a confirmat că

instituția și-a propus, pentru anul viitor, elaborarea unui Plan Regional Sectorial în domeniul turismului.

Totodată, doamna Aramă a ținut să menționeze că în studiul socio-economic al zonei, efectuat de ADR Sud în contextul elaborării Strategiei de Dezvoltare a Regiunii Sud 2016-2020, specialiștii Secției Planificare s-au expus asupra posibilității de dezvoltare a turismului în zonă, și anume pe segmentul "ape minerale și termale".

"Cu siguranță, oportunități de dezvoltare pe segmentul abordat există, și acestea trebuie valorificate. Nu, însă, și suficiente posibilități acum. Dar, dacă revenim la obiectivele de dezvoltare a Regiunii Sud, sunt de părere că Strategia de Dezvoltare a Regiunii Sud 2016-2020 trebuie să fie, totuși, mai întâi de toate una realistă, fiindu-i asigurată și realizarea întocmai a ei", a exprimat punctul său de vedere Tatiana Aramă, completând că dezvoltarea, inclusiv prin proiecte transfrontaliere, a turismului în zona de Sud a țării este un obiectiv de durată, pentru transpunerea în viață a căruia ADR Sud caută permanent posibilități.

“Parada Florilor”, eveniment de excepție în Regiunea de Dezvoltare Sud

Reprezentanți ai ambasadelor Chinei, Ungariei și României în Republica Moldova, președinți de raioane și primari din întreaga țară, precum și alte oficialități înalte au onorat cu prezența lor, centrul de reședință al Regiunii de Dezvoltare Sud. Primăvara, la Cimișlia, deja al treilea an, se desfășoară un eveniment de excepție - Parada Florilor.

Cea de-a treia ediție a Expoziției-târg “Parada Florilor” a întrunit la Cimișlia zeci de persoane din diferite colțuri ale țării, pasionate de creșterea florilor, dar și sute de localnici care au admirat roadele muncii celor care au făcut din pasiunea lor pentru flori o afacere “parfumată”.

Evenimentul a fost organizat pentru a treia oară de Consiliul Raional Cimișlia cu scopul de a promova cultivarea în masă a florilor, arbuștilor și pomilor decorativi, precum și producerea materialului semin-

bună prezentare și cea mai originală compoziție florală, un atelier de lucru privind îngrijirea florilor, sesiune foto pentru copii

flori în cadrul „Paradei Florilor” a fost Tatiana Mancoș din orașul Ștefan Vodă. Pentru Tatiana florile sunt o pasiune de mai bine de 15 ani. Femeia creează compoziții florale care îți fură privirea, fapt pentru care a luat premii și în cadrul actualei ediții a târgului.

Vizitatorii expoziției-târg de la Cimișlia au beneficiat, cu ocazia evenimentului, și de sfaturi deosebit de utile și originale privind modul de amenajare a unei grădini.

Atmosfera de poveste care a dominat pe întreg parcursul sărbătorii a fost întreținută de un concert de muzică și dansuri populare. Și, în timp ce unii au cumpărat flori, alții au profitat de ocazie să admire prestația colectivelor artistice din Cimișlia, Comrat, Leova, Sărata Galbenă (Hâncești) ș.a.

“Menirea acestei expoziții-târg cu genericul “Parada Florilor” este de a fortifica și de a consolida domeniul floricultură, de a-i stimula pe producătorii de flori și arbuști din întreaga republică să fie mai puternici și mai competitivi”, a relevat președintele raionului Cimișlia, Mihai Olărescu.

De menționat că, în acest an, la târg au participat 12 producători de flori și peste 20 de meșteri populari.

cer și vine să contribuie la dezvoltarea floriculturii atât în Regiunea de Dezvoltare Sud, cât și în întreaga țară.

Agenda celei de-a treia ediții a Expoziției-târg „Parada Florilor” a prevăzut vernisaje tematice, expoziții de gastronomie pe bază de flori, de artizanat și textile cu ornament floral, concursuri pentru cea mai

etc. Totodată, au fost puse în vânzare utilaje și echipamente necesare pentru horticulori.

Pe lângă expoziția de flori de diferite specii, oamenii au putut admira și un marș al copiilor îmbrăcați în costume tematice.

Printre cei mai solicitați crescători de